

2021-09-16

R E M I S S V A R

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Bankenheten
103 33 Stockholm

FI dnr 21-15822
(Anges alltid vid svar)

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2021:42) (Fi2021/02222)

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) tillstyrker utredningens förslag till författningsändringar som framförallt avser förbättrade förutsättningar för ett ökat informationsutbyte mellan verksamhetsutövare och myndigheter. FI ser också positivt på huvuddragen i utredningens analys av effektiviteten i myndighetens penningtvättstillsyn och hur den kan ökas ytterligare. Dessutom föreslår vi att FI:s behov av att kunna ta ut förseningsavgifter vid försenad penningtvätsrapportering behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Vi delar också utredningens bedömning att den befintliga tillsynsstrukturen på penningtvätsområdet är ändamålsenlig i stort och välkomnar utredningens överväganden och förslag om hur förutsättningarna för den övergripande tillsynen kan förbättras.

Finansinspektionens tillsyn (del B)

FI har under senare år genomfört stora förändringar i penningtvättstillsynen som på olika sätt ökat effektiviteten i vårt arbete. Det är glädjande att detta arbete både uppmärksammas och välkomnas av utredningen. Vad gäller utredningens förslag på hur tillsynen kan förbättras ytterligare kan vi konstatera att flertalet av de föreslagna åtgärderna ligger i linje med det redan inledda förändringsarbetet och inriktningen på det fortsatta arbetet. FI ser även positivt på utredningens förslag om att på olika sätt tydliggöra kopplingen mellan penningtvättstillsynen och vårt uppdrag på hållbarhetsområdet. Eftersom de kriminella aktörerna hela tiden förändrar och anpassar sitt beteende krävs också att penningtvättstillsynen utvecklas, vilket kräver resurser. Vi välkomnar därför även utredningens förslag om ökade anslag för penningtvättstillsynen.

FI har under utredningens genomförande pekat på behovet av att inspektionen får möjlighet att ta ut förseningsavgifter vid försenad rapportering enligt penningtvätsregelverket. Utredningen valde att inte ta upp frågan. FI föreslår att denna fråga i stället behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet, eftersom en sådan möjlighet skulle öka effektiviteten i tillsynen.

Informationsutbyte (del C)

FI ser positivt på att det skapas bättre förutsättningar för att fördjupa och effektivisera samarbetet mellan myndigheter och företag, såväl vertikalt som horisontellt. Ett ökat samarbete och informationsutbyte bidrar till att stärka den totala motståndskraften mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Utredningens förslag att införa en möjlighet till särskilt beslutad samverkan mellan myndigheter och enskilda verksamhetsutövare, inom vilken uppgifter som omfattas av sekretess eller annan tystnadsplikt lättare ska kunna utbytas, framstår överlag som ändamålsenligt och balanserat.

Uppgiftsskyldighet för myndigheter (avsnitt 14.4.2 och 15.1.3)

FI instämmer i utredningens bedömning att det behöver införas särskilda regler om sekretessgenombrott som ska gälla inom ramen för den föreslagna formen av samverkan. Förslaget att regler om ett sådant sekretessgenombrott ska utformas som en uppgiftsskyldighet kan, som utredningen också konstaterar, väcka vissa principiella frågor eftersom skyldigheten kommer att gälla även för myndigheter gentemot enskilda verksamhetsutövare. Utredningens förslag i denna del framstår emellertid som väl övervägt och torde ur FI:s synvinkel inte innebära några särskilda problem i praktiken. Detta inte minst mot bakgrund av den ”ventil” som föreslås i 4 a kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

Tystnadsplikt för uppgifter hos enskilda vid särskilt beslutad samverkan (avsnitt 15.2.2)

FI anser att det bör övervägas om det i föreslagna 4 a kap. 4 § penningtvättslagen, för tydlighets skull, bör införas en upplysningsbestämmelse om att det i lagen om offentlighet och sekretess (föreslagna 10 kap. 13 a §) finns regler om vad som gäller i fråga om tystnadsplikt när en uppgift har lämnats från en myndighet till en enskild verksamhetsutövare.

Informationsutbyte mellan verksamhetsutövare (avsnitt 16)

FI tillstyrker utredningens förslag om att undantaget från tystnadsplikten i 4 kap. 9 § andra stycket 4 penningtvättslagen ska utvidgas till att omfatta även uppgifter som rör olika kunder och verksamhetsutövare som tillhör olika verksamhets- eller yrkeskategorier. Vi anser att utredningens förslag om utökade möjligheter att dela information mellan olika verksamhetsutövare som avser gemensamma transaktioner är proportionerligt utformat där skyddet för den personliga integriteten och behovet av att effektivt bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism har balanserats väl. Vidare instämmer vi i utredningens bedömning om att det inte kan anses vara motiverat att utvidga undantaget även till situationer där det inte finns en gemensam transaktion mellan verksamhetsutövare.

Utökad underrättelse- och uppgiftsskyldighet för vissa tjänsteleverantörer (avsnitt 17.5)

FI tillstyrker utredningens förslag om att sådana tredjepartsleverantörer som tillhandahåller clearing- och avvecklingstjänster avseende betalningar, tjänster

avseende mobil överföring av pengar där överföringen sker omedelbart, e-legitimationstjänster och kreditupplysningstjänster ska bli skyldiga att delge information till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. För att öka tydligheten vad gäller innebörden av det rapporteringskrav som föreslås gälla för företag som bedriver clearingverksamhet, och för att möjliggöra en effektiv tillsyn över dessa företag, anser FI att det kan finnas ett behov av att införa krav på dokumenterade rutiner och riktlinjer motsvarande de som idag gäller endast för verksamhetsutövare (jfr 2 kap. 8 § penningtvättslagen). För att säkerställa kvaliteten i informationsgivningen från tredjepartsleverantörer till Polismyndigheten vill vi även framhålla behovet av vägledning i ämnet till dessa företag.

Tillsynsstrukturen (del D)

FI delar utredningens bedömning att den befintliga tillsynsstrukturen på penningtvättsområdet är ändamålsenlig i stort och välkomnar utredningens överväganden om hur förutsättningarna för den övergripande tillsynen kan förbättras. I detta ingår utredningens förslag om ökade möjligheter för länsstyrelserna att begära in uppgifter från verksamhetsutövarna inom ramen för en periodisk rapportering liksom de förslag som syftar till att förbättra kvaliteten i Bolagsverkets register över verkliga huvudmän.

Avslutningsvis noterar FI att betänkandet inte behandlar de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förknippade med den ökande användningen av virtuella valutor. I detta avseende ser FI i stället fram mot de förebyggande åtgärder som förbereds på EU-nivå.

FINANSINSPEKTIONEN

Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Erik Blommé
*Biträdande avdelningschef,
Operativa risker*
08-408 988 86

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen (Sven-Erik Österberg, ordförande, Maria Bredberg Pettersson, Peter Englund, Astri Muren, Stefan Nyström, Mats Walberg, Charlotte Zackari och Erik Thedéen, generaldirektör) efter föredragning av biträdande avdelningschefen Erik Blommé. I den slutliga handläggningen har även rådgivaren Erika Goldkuhl och seniora juristen Mika Tuominen deltagit.